

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

**MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES
JERUSALEM**

**משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה
המחלקה למחלות זיהומיות
ירושלים**

ט' בכסלו תשס"ד
4 בדצמבר 2003

חוזר מס' 37/03

אל: רופאי המחוזות והנפות
מפקחות מחוזיות / נפתיות
אחיות אפידמיולוגיות

הנדון: **עדכון הנחיות היוצאים לחו"ל**

1. פוליו:

- **הוצאת רומניה ובולגריה מרשימת המדינות שאת הנוסעים אליהן יש לחסן נגד פוליו**

מאחר שחלפה יותר משנה מאז ארעו מקרי התחלואה האחרונים בפוליו ברומניה ובבולגריה, שתי המדינות הללו הוצאו מהרשימה ואין צורך בחיסון הנוסעים אליהן. המחלקה לאפידמיולוגיה ומחלות זיהומיות תמשיך לעדכן את צוותי מרפאות היוצאים לחו"ל על כל שינוי בתחלואה בפוליו ברשימת המדינות המופיעות בתדריך מרפאות היוצאים לחו"ל.

- **חיסון פוליו ליוצאים לחו"ל ב-IPV**

הוחלט להעדיף לחסן את כל הנוסעים לארצות שיש בהן סכנת הדבקה בפוליו בחיסון IPV על פני OPV. אך אם ה-IPV אינו זמין מכל סיבה שהיא, ניתן לחסן עם OPV.

2. כלבת:

- **הוספת המלצה לחיסון נגד כלבת לכל מטיילי התרמיל הנוסעים לארצות אנדמיות למשך תקופה של שנה ומעלה**

לאור ריבוי משמעותי במקרי הכלבת בבעלי חיים ובבני אדם בהודו, הוחלט להוסיף המלצה לחיסון מטיילי תרמיל הנוסעים לארצות אנדמיות לכלבת, לתקופה של שנה ומעלה. יש לכלול בהדרכה, ובמיוחד בפני הנוסעים להודו, את הסכנה, דרכי ההדבקה והנחיות להתנהגות נכונה

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES
JERUSALEM

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה
המחלקה למחלות זיהומיות
ירושלים

למניעת הידבקות במחלה.

- 2 -

3. דלקת כבד נגיפית B:

• הוספת המלצה לחיסון נגד דלקת כבד B לנוסעים היוצאים למטרת טיפול רפואי

לאור אירוע תחלואה בדלקת כבד נגיפית B של שני ישראלים שנדבקו בעקבות טיפולי שיניים בבריה"מ וברומניה, הורחבו ההוריות לחיסון. אי לכך, החיסון נגד דלקת כבד B מומלץ גם לנוסעים לצורך קבלת כל טיפול רפואי, כולל טיפולי שיניים, בארצות בהן שיעור ההימצאות של נשאי HBsAg גבוה, לכל משך נסיעה.

4. קדחת צהובה:

• תיקון טעויות שאותרו בטבלה הנוגעות לחיסון נגד קדחת צהובה בדרום אמריקה

בחוזר המחלקה לאפידמיולוגיה ומחלות זיהומיות מס' 10/02 מיום 27.5.02 ובחוזר מס' 30/02 מיום 28.10.02 נכללו עקב טעות קולמוס מספר מדינות ברשימת המדינות שלנוסעים אליהן הומלץ חיסון נגד קדחת צהובה. מצ"ב טבלה מעודכנת ומתוקנת.

5. אנציפליטיס המועברת ע"י קרציות (TBE):

• בחודש ספטמבר 2002 הוציאה המחלקה לאפידמיולוגיה ומחלות זיהומיות חוזר ובו המלצות לשימוש בחיסון נגד TBE. אף מרפאה בארץ לא יישמה אותה, כמעט כל מנות החיסון שנרכשו באמצעות חברת "ישראל" לא הוזמנו והושמדו עקב פקיעת תוקפן. לאחר דיון ובחינת כל ההיבטים הנוגעים לחיסון זה, הוחלט כדלקמן:

1. בשנה הקרובה עד ה- 31.12.04 החיסון יינתן אך ורק במרפאות לשכות הבריאות גם עבור מטופלים של מרפאות אחרות, שיופנו ללשכות הבריאות באמצעות מכתב הפניה. כל המרפאות תיעצנה בנושא זה לנוסעים המתאימים.
2. בתום השנה, תתקיים הערכת מצב ויוחלט, לאור הביקוש לחיסון, האם יש טעם להמשיך ולרוכשו.

3. מצ"ב החוזר שהופץ ב-1 לספטמבר 2002.

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES
JERUSALEM

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה
המחלקה למחלות זיהומיות
ירושלים

- 3 -

6. מלריה

מצ"ב הנחיות לשימוש במלרון כטיפול מונע לנוסעים לאזורים בהם קיימים זנים של פ. פלציפרום עמידים לכלורוקין וכמנת ריפוי באזורים בהם קיימים זנים של פ. פלציפרום עמידים לכלורוקין או עמידים לתרופות רבות (multi-drug resistance).

7. תבחין טוברקולין

- הוחלט לבטל את ההמלצה לביצוע תבחין טוברקולין לפני נסיעה לארץ אנדמית בקרב ילדים שמוצאם בארצות לא אנדמיות. אין שינוי בהמלצה לביצוע התבחין לאחר החזרה.
תבחין טוברקולין דו-שלבי יוצע לנוסעים לארצות אנדמיות לשחפת כדלהלן:

א. ילדים מגיל 6 חודשים עד 17 שנים:

1. ילדים שמוצאם מארצות בסיכון גבוה. התבחין יבוצע לפני הנסיעה ו-3 חודשים אחרי החזרה ממנה.
2. ילדים שמוצאם אינו מארצות בסיכון גבוה. התבחין יבוצע במלש"ח רק 3 חודשים אחרי החזרה מחו"ל. אם הילד בגיל המתאים, וביצע תבחין טוברקולין בכתה ז', עליו להביא את פנקס החיסונים למלש"ח בבואו לבצע את הבדיקה.

ב. בני 18 שנים ומעלה

התבחין יבוצע במלש"ח לפני הנסיעה ו-3 חודשים אחרי החזרה ממנה.

אין שינוי בהגדרת משך ההשהייה בארץ אנדמית, המצדיק ביצוע התבחין, ובהגדרת קבוצות הנוסעים להן מומלצת הבדיקה.

ברצוננו להודות לד"ר דניאל גולדמן, האחראית על הנחיות היוצאים לחו"ל במחלקה לאפידמיולוגיה, לפרופ' ט. שוורץ, יו"ר ועדת המעקב לפוליו, לד"ר ד. ויילר וד"ר ד. שם-טוב, וכן לחברי ועדת ההיגוי להנחיות למרפאות יוצאים לחו"ל:

לד"ר ש. רשפון – יו"ר, ד"ר מ. אפרת, ד"ר מ. גלעדי, על תרומתם לעדכון ההנחיות.

ב ב ר כ ה ,

ר
ז
ך

רות זך

עמית סג"ר

ד"ר אמיליה אניס

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES
JERUSALEM

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה
המחלקה למחלות זיהומיות
ירושלים

ע/ מפקחת ארצית, בבריאות הציבור

מנהלת המחלקה למחלות זיהומיות

- 4 -

העתקים : מנכ"ל

משנה למנכ"ל

סמנכ"ל להסברה ויחסים בינלאומיים

ראש שרותי בריאות הציבור

ראש מינהל הרפואה

ראש מינהל הסיעוד

ראש מינהל הטכנולוגיות

מנהל המחלקה לחינוך לבריאות

מנהל המחלקה לשחפת ואידס

מפקחת ארצית בבריאות הציבור

דובר המשרד

מנהלים רפואיים, קופות חולים

פרופ' ט. שוורץ, יו"ר ועדת המעקב לפוליו

ד"ר מ. אפרת, מחלקת ילדים, בית חולים הכרמל

ד"ר מ. גלעדי, מנהל המעבדה לביוLOGIA מולקולרית של מחלות זיהומיות,

המרכז הרפואי " סוראסקי", בית חולים איכילוב

ד"ר ד. וילר, מנהל מלש"ח חיפה, רחוב הגפן 44, חיפה

ענף בריאות הצבא, צה"ל

ארכיון המדינה

O-2023

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

MINISTRY OF HEALTH
PUBLIC HEALTH SERVICES
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY
DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES
JERUSALEM

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה
המחלקה למחלות זיהומיות
ירושלים

תדריך למרפאות יוצאים לחו"ל

שם המדינה	קבוצה מס' 1	קבוצה מס' 2	קבוצה מס' 3	
ארצות מזרח אירופה				
Albania	AY'	A Y'	A B T Y' r s	A – דלקת כבד נגיפית B – דלקת כבד נגיפית (TBE) Tick-Borne – e Encephalitis J – דלקת מוח יפנית T – טייפואיד M* - מחלה מנינגוקוקית (מ.מ.) – מומלץ M^ - מ.מ. נדרש מכל הנכנסים למדינה P – פוליו s – תבחין טוברקולין טיפול למניעת מלריה : CXZ – אות גדולה פרושה שיש המלצה לטיפול מונע בכל האזורים באותה מדינה. אות קטנה פרושה שיש המלצה לטיפול מונע באזורים מסויימים באותה מדינה ויש לבדוק בספר ההנחיות של ה- CDC לגבי אלו אזורים חלה הנחיה זו. Ce – כלורוקווין: מיועד כבחירה ראשונה, לאזורים בהם הסיכון לפלסמודיום פלציפרום (פ.פ.) נמוך והרגישות לכלורוקווין גבוהה. לנוסעים המגלים אי סבילות לכלורוקווין ינתן טיפול חלופי במפלוקווין או מלרון או דוקסיצילין. Xx – מפלוקווין או דוקסיצילין או מלרון: 3 חלופות אלו יעילות באזורים בהם קיימת עמידות של פ.פלציפרום לכלורוקווין. Zz – דוקסיצילין או מלרון: מיועד לאזורים בהם קיימים זנים עמידים של פ. פלציפרום למפלוקווין (בגבול תאילנד עם בורמה וקמבודיה). r – כלבת Y^ - קדחת צהובה – דרוש לכל הנוסעים Y – דרוש רק לנוסעים המגיעים מאזור נגוע Y* - מומלץ לנוסעים לאזור המוגדר כאנדמי
Belarus	A	A	A B T e r s	
Bosnia/Hercegovina	A	A	A B T e r s	
Bulgaria	A	A	A B T e r s	
Croatia	A	A	A B T e s	
Czech Republic	A	A	A B T e s	
Estonia	A	A	A B T e r s	
Hungary	A	A	A B T e s	
Latvia	A	A	A B T e r s	
Lithuania	A	A	A B T e r s	
Macedonia	A	A	A B T e s	
Moldova	A	A	A B T e s	
Poland	A	A	A T e s	
Romania	A	A	A B T e s	
Russia	A	A	A B T e s	
Russia-(Far Eastern)south of Khabarovsk	A	A	A B T J7-9 e s	
Serbia/Montenegro	A	A	A B T e s	
Slovakia	A	A	A B T e s	
Slovania	A	A	A B T e s	
Ukraine	A	A	A B T e s	
ארצות מרכז ומערב אירופה				
Austria			e	
France			e	
Germany			e	
Switzerland			e	
ארצות סקנדינביה				
Denmark			e	
Finland: Aland archipelago and neighboring Finnish coastline			e	
Sweden: South Swedish coastline from Uppsala to Karlshamm			e	
האיים הקריביים				
Anguilla (UK)	AY'	A Y'	A B T Y'	
Antigua/Barbuda	AY'	A Y'	A B T Y'	
Aruba	A	A	A B T	
Bahamas	AY'	A Y'	A B T Y'	
Barbados	AY'	A Y'	A B T Y'	
Bermuda (UK)	A	A	A B T	
Cayman (UK)	A	A	A B T	
Cuba	A	A	A B T	
Dominica	AY'	A Y'	A B T Y'	
Dominican Rep.	A c	A c	A B T c s	
Dutch Antilles	A	A	A B T	
Granada	AY'	A Y'	A B T Y'	
Guadeloupe (Fn)	AY'	A Y'	A B T Y'	
Haiti	ACY'	A C Y'	A B T C M* s Y'	
Jamaica	AY'	A Y'	A B T Y'	
Martinique	A	A	A B T	
Montserrat	A Y'	A Y'	A B T Y'	
Netherlands Antilles	AY'	A Y'	A B T Y'	
Puerto Rico	A	A	A B T	
St. Kitts/Nevis	AY'	A Y'	A B T Y'	
St. Lucia	AY'	A Y'	A B T Y'	
St. Vincent/Grenadines	AY'	A Y'	A B T Y'	

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה

הסיעוד בבריאות הציבור

המחלקה למחלות זיהומיות

שם המדינה	קבוצה מס' 1	קבוצה מס' 2	קבוצה מס' 3	A – דלקת כבד נגיפית B – דלקת כבד נגיפית (TBE) Tick-Borne – e Encephalitis J – דלקת מוח יפנית T – טייפואיד M* – מחלה מנינגוקוקית (מ.מ.) – מומלץ M^ – מ.מ. נדרש מכל הנכנסים למדינה P – פוליו s – תבחין טוברקולין טיפול למניעת מלריה: CXZ – אות גדולה פרושה שיש המלצה לטיפול מונע בכל האזורים באותה מדינה. אות קטנה פרושה שיש המלצה לטיפול מונע באזורים מסויימים באותה מדינה ויש לבדוק בספר ההנחיות של ה- CDC לגבי אלו אזורים חלה הנחיה זו. Cc – כלורוקווין: מיועד כבחירה ראשונה, לאזורים בהם הסיכון לפלסמודיום פלציפרום (פ.פ.) נמוך והרגישות לכלורוקווין גבוהה. לנוסעים המגלים אי סבילות לכלורוקווין ינתן טיפול חלופי במפלוקווין או מלרון או דוקסיצילין. Xx – מפלוקווין או דוקסיצילין או מלרון: 3 חלופות אלו יעילות באזורים בהם קיימת עמידות של פ.פלציפרום לכלורוקווין. Zz – דוקסיצילין או מלרון: מיועד לאזורים בהם קיימים זנים עמידים של פ. פלציפרום למפלוקווין (בגבול תאילנד עם בורמה וקמבודיה). r – כלבת Y^ – קדחת צהובה – דרוש לכל הנוסעים Y – דרוש רק לנוסעים המגיעים מאזור נגוע Y* – מומלץ לנוסעים לאזור המוגדר כאנדמי
האיים הקריביים (המשך)				
Trinidad/Tobago	AY'Y*	A Y' Y*	A B T Y' Y*	
Turks/Caicos (UK)	A	A	AB T	
Virgin Is. (UK&USA)	A	A	AB T	
מרכז ודרום אמריקה				
Argentina	Ac	Ac	AB T cs	
Belize	AcY'Y*	Ac Y'Y*	AB T cY'Y*s	
Bolivia (אמזונס)	Ax Y'Y*	AY'Y*x	AB T Y'Y*sx	
Brazil (אמזונס)	Ax Y'Y*	AY'Y*x	AB T Y'Y* M*sx	
Chile	A Y'	A Y'	AB T Y'M*s	
Columbia (אמזונס)	Ax Y*	AY*x	AB T Y*rsx	
Costa Rica	Ac Y*	Ac Y*	AB T Y*c	
Cuba	A	A	AB T M*	
Ecuador: (אמזונס)	Ax Y'Y*	AY'Y*x	AB T Y'Y*rsx	
Galapagos Is.	AY'Y*	AY'Y*	AB T Y'Y*	
El salvador	AcY'	Ac Y'	AB T cY'rs	
French Guiana	AX Y^ Y*	AY^X Y*	AB T sY^ Y*X	
Guatemala	Ac Y'Y*	Ac Y'Y*	AB T c Y'Y*rs	
Guyana	A X Y'Y*	AY'Y*X	AB T Y'Y*sX	
Honduras	Ac Y'Y*	Ac Y'Y*	AB T c Y'Y*s	
Mexico	Ac	Ac	AB T crs	
Nicaragua	AcY'Y*	Ac Y'Y*	AB T cY'Y*s	
Panama ממזרח לתעלת פנמה	Ax Y^ Y*	AY^ Y*x	AB T Y^ sx Y*	
Panama ממערב לתעלת פנמה	Ac Y^ Y*	Ac Y^ Y*	AB T c Y^ Y*s	
Paraguay	AcY'	AcY'v	AB T cY'sv	
Peru (אמזונס)	A x Y'Y*	AY'Y*x	AB T Y'Y*rsx	
Surinam	Ax Y'Y*	AY'Y*x	AB T Y'Y*sx	
Uruguay (מרגריטה)	A	A	AB T s	
Venezuela (אמזונס)	Ax Y*	AY*x	AB T Y*sx	
אוסטרליה ואיי האוקיינוס				
Australia:	Y'	Y'	Y'	
Torres Strait Is.	Y'	Y'	J1-12Y'	
Caroline Is.	A	A	AB T s	
Christmas I.	A	A	AB T s	
Cocus I.	A	A	AB T s	
Cook Is.	A	A	AB T s	
Fiji	AY'	AY'	AB T Y's	
French Polynesia	AY'	AY'	AB T Y' s	
Guam I.	A	A	AB T s	
Kiribati	AY'	AY'	AB T Y' s	
Micronesian Federation	A	A	AB T s	
Nauru I.	AY'	A Y'	AB T Y's	
New Caledonia	AY'	A Y'	AB T Y's	
New Zealand	A	A	A	
Niue I.	AY'	A Y'	AB T Y's	
Norfolk I. (Australia)	A	A	A	
Northern Mariana	A	A	AB T s	
Palau	AY'	AY'	AB T Y'	
Papua-New Guinea < 1800m	AxY'	AY'x	AB T Y' sx	
Papua-New Guinea (Normanby Islands and Western Province)	AXY'	AY'X	AB T Y' J1-12 sX	

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה

הסייעוד בבריאות הציבור **המחלקה למחלות זיהומיות**

שם המדינה	קבוצה מס' 1	קבוצה מס' 2	קבוצה מס' 3	
אוסטרליה ואיי האוקיינוס (המשך)				
Pitcairn I.	AY'	AY'	AB T Y's	A – דלקת כבד נגיפית
Solomon Is.	AY'x	AY'x	AB T Y'sx	B – דלקת כבד נגיפית
Tokelau Is.	A	A	AB T s	(TBE) Tick-Borne – e
Tonga	AY'	AY'	AB T Y's	Encephalitis
Tuvalu	A	A	AB T s	J – דלקת מוח יפנית
Vanuatu	AX	AX	AB T sX	T – טייפואיד
Wake I.	A	A	AB T s	M* – מחלה מנינגוקוקית
Wallis/Futuna Is.	A	A	AB T s	(מ.מ.) – מומלץ
Western Samoa	AY'	AY'	AB T Y's	M^ – מ.מ. נדרש מכל הנכנסים למדינה
אפריקה				
Algeria	AY' P	AY'P	AB T Y'Ps	P – פוליו
Angola	AY'Y*PX	AY'Y*PX	AB T Y'Y* M* PsX	s – תבחין טוברקולין
Benin	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	AB T Y^ Y*M*P sX	
Botswana	AY'Px	A Y'Px	AB T Y'Psux	טיפול למניעת מלריה:
Burkina Faso	AY^PX	AY^PX	AB TY^M* P sX	CXZ – אות גדולה פרושה שיש
Burundi	AY'Y*PX	AY'Y*PX	AB T Y'Y*M*sP	המלצה לטיפול מונע בכל
Cameroon	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	AB T Y^ Y*M*PsX	האזורים באותה מדינה. אות
Cape Verde Rep.	AY'Px	AY'Px	AB T Y'M*Psx	קטנה פרושה שיש המלצה
Central African Rep.	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	AB T Y^ Y*M*PsX	לטיפול מונע באזורים מסוימים
Chad	AY^ PX	AY^PX	AB T Y^M*P sX	באותה מדינה ויש לבדוק בספר
Chagos Is.	AP	AP	AB T Y P s	ההנחיות של ה- CDC לגבי אלו
Comoros Is.	AXP	APX	AB T M*PsX	אזורים חלה הנחיה זו.
Congo (Brazzaville)	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	AB T Y^ Y*M*PsX	Cc – כלורוקווין: מיועד כבחירה
Dem. Rep. Congo (Zaire)	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	AB T Y^ Y*M*PsX	ראשונה, לאזורים בהם הסיכון
Djibouti	AY'Y*PX	AY'Y*PX	AB T Y'Y*M*PsX	לפלסמודיום פלציפרום (פ.פ.)
Egypt:	AY'P	AY'P	AB T Y'M*Ps	נמוך והרגישות לכלורוקווין
Sinai	AY'P	AY'P	AB T Y'Ps	גבוהה. לנוסעים המגלים אי
Equatorial Guinea	AY'Y*PX	AY'Y*PX	AB T Y' Y* M* P s X	סבילות לכלורוקווין ינתן טיפול
Eritrea	AY'Px	AY'MPx	AB T Y'M* Psx	חלופי במפלוקווין או מלרון או
Ethiopia	AY'Y*Px	AY'Y*M*Px	AB T Y' Y* M* P s x	דוקסיצילין.
Gabon	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	AB T Y^ Y*M*PsX	Xx – מפלוקווין או דוקסיצילין או
Gambia	AY'Y*PX	AY'Y*PX	AB T Y' Y* M* P s X	מלרון: 3 חלופות אלו יעילות
Ghana	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	ABTY^ Y*M*PsX	באזורים בהם קיימת עמידות של
Guinea	AY'Y*PX	AY'Y*PX	ABTY'Y*M*PsX	פ.פלציפרום לכלורוקווין.
Guinea-Bissau	AY'Y*X	AY'Y*PX	ABTY'Y*M*PsX	
Ivory Coast	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	ABTY^ Y*M*PsX	Zz – דוקסיצילין או מלרון:
Kenya < 2500m	AY'Y*Px	AY'Y*Px	ABTY'Y*M*Psx	מיועד לאזורים בהם קיימים זנים
Nairobi	AY'Y*P	AY'Y*P	ABTY'Y*M* Ps	עמידים של פ. פלציפרום
Lesotho	AY'P	AY'P	ABTY'Ps	למפלוקווין (בגבול תאילנד עם
Liberia	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	ABTY^ Y*M*PsX	בורמה וקמבודיה).
Libya	AY'P	AY'P	ABTY'P	
Madagascar	APX	APX	ABTM*PsX	r – כלבת
Malawi	AY'Y*PX	AY'Y*PX	ABTY'Y*M*PsX	
Mali	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	ABTY^ Y*M*PsX	Y^ – קדחת צהובה – דרוש לכל
Mauretania	A Y' Y*Px	AY' Y*Px	ABTY' Y*M*Psx	הנוסעים
Mauritius	Ac Y'P	AcY'P	ABTcY'M*Ps	Y – דרוש רק לנוסעים המגיעים
Mayotte Is.	AXP	AYPX	ABTPsX	מאזור נגוע
Morocco	A	AP	ABTPs	Y* – מומלץ לנוסעים לאזור
Mozambique	AY'PX	AY'PX	ABTY'M*PsX	המוגדר כאנדמי
Namibia	AY'PX	AY'PX	ABTY'PsX	
Niger	AY^PX	AY^PX	ABTY^M*PsX	
Nigeria	AY'Y*PX	AY'Y*PX	ABT Y' Y* M* P s X	
Reunion I.	AY'P	AY'P	ABTY'M*Ps	
Rwanda	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	ABTY^ Y*M*PsX	
Sao Tome/Principe	AY^PX	AY^PX	ABTY^M*PsX	
Senegal	AY'Y*PX	AY'Y*PX	ABT Y' Y* M* P s X	

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה

הסיעוד בבריאות הציבור **המחלקה למחלות זיהומיות**

שם המדינה	קבוצה מס' 1	קבוצה מס' 2	קבוצה מס' 3	
אפריקה (המשך)				A – דלקת כבד נגיפית B – דלקת כבד נגיפית (TBE) Tick-Borne – e Encephalitis J – דלקת מוח יפנית T – טייפואיד
Seychelles	AY'P	AY'P	ABT Y'M*Ps	M* – מחלה מנינגוקוקית (מ.מ.) – מומלץ M^ – מ.מ. נדרש מכל הנכנסים למדינה P – פוליו s – תבחין טוברקולין טיפול למניעת מלריה: CXZ – אות גדולה פרושה שיש המלצה לטיפול מונע בכל האזורים באותה מדינה. אות קטנה פרושה שיש המלצה לטיפול מונע באזורים מסויימים באותה מדינה ויש לבדוק בספר ההנחיות של ה- CDC לגבי אלו אזורים חלה הנחיה זו. Cc – כלורוקווין: מיועד כבחירה ראשונה, לאזורים בהם הסיכון לפלסמודיום פלציפרום (פ.פ.) נמוך והרגישות לכלורוקווין גבוהה. לנוסעים המגלים אי סבילות לכלורוקווין ינתן טיפול חלופי במפלוקווין או מלרון או דוקסיצילין. Xx – מפלוקווין או דוקסיצילין או מלרון: 3 חלופות אלו יעילות באזורים בהם קיימת עמידות של פ.פלציפרום לכלורוקווין. Zz – דוקסיצילין או מלרון: מיועד לאזורים בהם קיימים זנים עמידים של פ. פלציפרום למפלוקווין (בגבול תאילנד עם בורמה וקמבודיה). r – כלבת Y^ – קדחת צהובה – דרוש לכל הנוסעים Yי – דרוש רק לנוסעים המגיעים מאזור נגוע Y* – מומלץ לנוסעים לאזור המוגדר כאנדמי
Sierra Leone	AY'Y*PX	AY'Y*PX	ABT Y' Y* M* P s X	
Somalia	AY'Y*PX	AY'Y*PX	ABT Y' Y* M* P s X	
South Africa	AY'Px	AY'Px	ABT Y'Psx	
Sudan	AY'Y*PX	AY'Y*PX	ABT Y' Y* M* P s X	
Swaziland	AY'PX	AY'PX	ABT Y'PX s	
Tanzania < 1800m	AY'Y*Px	AY'Y*Px	ABT Y' Y* M* P s x	
Togo	AY^ Y*PX	AY^ Y*PX	ABTY^ Y*M*PsX	
Tunisia	AY'P	AY'P	ABT Y'Ps	
Uganda	AY'Y*PX	AY'Y*PX	ABT Y' Y* M* P s X	
Zambia	AY*PX	AY*PX	ABTY*M*PsX	
Zimbabwe:	AY'PX	AY'PX	ABTY'M*PsX	
Bulawayo\ Harare	AY'P	AY'P	ABTY'M*Ps	
אסיה				
Afghanistan	AY'xP	AY'Px	AB M*T Y'Psx	
Armenia	AcP	AcP	AB T cPs	
Azerbaijan	APc	AcP	AB T cPs	
Bahrain	AP	AP	AB T Ps	
Bangladesh	AY'Px	AY'PUx	AB T Y' J7-12 Psx	
Bhutan	AY'Px	AY'Px	AB T Y'M*Psx	
Brunei	AY'	AY'	AB T Y'J1-12s	
Cambodia	AY'xz	AY'xz	AB T Y' J5-10 sxz	
China, north	AcY'	AcY'	AB T cY'J5-9es	
China, south:	AY'x	AY'x	AB TY'J4-10esx	
Hainan, Yunnan	AY'X	AY'PX	AB T Y' J4-10 PesX	
Hong Kong	A	A	AB T J4-10 s	
Georgia	APc	APc	AB T Psc	
India (North)	AY'PX	AY'PX	AB T Y'J7-12 M*PrsX	
India (South):	AY'PX	AY'PX	AB T Y'JM*P rsX	
Goa	AY'PX	AY'PX	AB T Y'J5-10 M* PsrX	
Tamil Nadu	AY'PX	AY'PX	AB T Y'J10-1 M*PrsX	
Karnatka	AY'PX	AY'PX	AB T Y'J8-12 M*PsrX	
Mandya	AY'PX	AY'PX	AB T Y'J8-12 and J4- 6M*P srX	
Andhra Pradesh	AY'XP	AY'PX	AB T Y'J9-12 M*Prs X	
Indonesia:	AY'Px	AY'Px	AB T Y'J1-12 M*Psx	
Irian Jaya	AY'PX	AY'PX	AB T Y'J1-12 M*PsX	
Jakarta, Bali	AY'P	AY'P	AB T Y'J1-12 M*Ps	
Iran	APx	APx	AB T Psx	
Iraq	Ac Y'P	AcY'P	AB T cY'Ps	
Japan:			BJ6-9e	
Ryuku is.			BJ4-12e	
Jordan	AY'P	AY'P	AB T Y'P	
Kazakhstan	AY'P	AY'P	AB T Y' P s	
Kirgizia	APc	APc	AB T Psc	
Kuwait	AP	AP	AB T M*Ps	
Laos	AY'x	AY'x	AB TY'J5-10sx	

משרד הבריאות
שרותי בריאות הציבור
המחלקה לאפידמיולוגיה

הסיעוד בבריאות הציבור

המחלקה למחלות זיהומיות

שם המדינה	קבוצה מס' 1	קבוצה מס' 2	קבוצה מס' 3	
אסיה (המשך)				A – דלקת כבד נגיפית B – דלקת כבד נגיפית (TBE) Tick-Borne – e Encephalitis J – דלקת מוח יפנית T – טייפואיד M* – מחלה מנינגוקוקית (מ.מ.) – מומלץ M^ – מ.מ. נדרש מכל הנכנסים למדינה P – פוליו s – תבחין טוברקולין טיפול למניעת מלריה: CXZ – אות גדולה פרושה שיש המלצה לטיפול מונע בכל האזורים באותה מדינה. אות קטנה פרושה שיש המלצה לטיפול מונע באזורים מסוימים באותה מדינה ויש לבדוק בספר ההנחיות של ה- CDC לגבי אלו אזורים חלה הנחיה זו. Cc – כלורוקווין: מיועד כבחירה ראשונה, לאזורים בהם הסיכון לפלסמודיום פלציפרום (פ.פ.) נמוך והרגישות לכלורוקווין גבוהה. לנוסעים המגלים אי סבילות לכלורוקווין ינתן טיפול חלופי במפלוקווין או מלרון או דוקסיצילין. Xx – מפלוקווין או דוקסיצילין או מלרון: 3 חלופות אלו יעילות באזורים בהם קיימת עמידות של פ.פלציפרום לכלורוקווין. Zz – דוקסיצילין או מלרון: מיועד לאזורים בהם קיימים זנים עמידים של פ.פלציפרום למפלוקווין (בגבול תאילנד עם בורמה וקמבודיה). r – כלבת Y^ – קדחת צהובה – דרוש לכל הנוסעים Y – דרוש רק לנוסעים המגיעים מאזור נגוע Y* – מומלץ לנוסעים לאזור המוגדר כאנדמי
Lebanon	AY'P	AY'P	AB T Y'P	
Macao (Port)	A	AB	ABT	
Malaysia Saban Sarawar	AY'x	AY'x	AB T Y'J1-12s M*x	
Maldives	AY'P	AY'P	AB T Y'Ps	
Mongolia	A	A	AB T M*s	
Myanmar (Burma)	AY'Pxz	AY'Pxz	AB T Y' J5-10 M P s x z	
Nepal	AY'Px	AY'Px	AB T Y'J7-12 M* Prsx	
North Korea	Ac	Ac	AB T J7-10ecs	
South Korea	Ac	Ac	AB T J7-10ecs	
Oman	AY'P	AY'P	AB T Y'P	
Pakistan < 2000m	AY'Px	AY'Px	AB T Y' J6-1 M* P sx	
Philippines	AY'x	AY'x	AB T Y'J1-12 rsx	
Qatar	AP	AP	AB T Ps	
Saudi Arabia:	AY'M^Px	AY'M^Px	AB T Y'M^Psx	
Mecca (Hajj)	AY' M^P	A Y'M^P	AB T Y'M^Ps	
Singapore	AY'	AY'	AB T Y's	
Sri Lanka	AY'Px	AY'Px	AB T Y'J10-1 and 5-6rsPx	
Syria	AY' Pc	AcY'P	AB T cY'M*Ps	
Taiwan	AP	AP	AB T J4-10Ps	
Tajikistan	AcP	AcP	AB T cPs	
Thailand usual tourist areas גם אזורי תיור שגרתיים	AY'Pzx	AY'Pzx	AB T Y'J5-10P rszx	
Turkey	AcP	AcP	AB T cPs	
Turkmenistan	APc	APc	AB T Psc	
United Arab Emirates	AP	AP	AB T M*P	
Uzbekistan	APc	APc	AB T sPc	
Vietnam	AY'x	AY'x	AB T Y'J5-10 rsx	
Yemen <2000m Sanaa	AY'Px	AY'Px	AB T Y'Psx	

סיכום ההמלצות

ההמלצות מחולקות ל – 3 קבוצות בהתאם לסוג הנסיעה:

1. נסיעת עסקים – קבוצה מס' 1

ההנחיות לקבוצה מס' 1 כפי שמופיעות בטבלה המצורפת, מיועדות לנסיעה למטרת עסקים או כנסים לתקופה קצרה, כאשר היעד הוא ישוב עירוני והשהייה בבתי מלון מדרגה גבוהה. ניתן ע"פ הצורך להוסיף המלצות המיועדות לקבוצה מס' 2.

2. טיול מאורגן – קבוצה מס' 2

ההנחיות לקבוצה מס' 2 כפי שמופיעות בטבלה המצורפת, מיועדות לטיול מאורגן לתקופה של עד 4 שבועות, הכולל "גיחות" לטיולים יומיים (לא מאורגנים). אם הטיול ארוך יותר מ- 4 שבועות ו/או כולל "גיחות" לאזורים בהם קיימת אפשרות לחשיפה ממשית לעקיצות יתושים, למחלות זיהומיות עקב תנאים תברואיים ירודים או למגע הדוק עם אוכלוסייה מקומית, ניתן להוסיף המלצות המיועדות לקבוצה מס' 3, כמו חיסון נגד : מחלה מניגוקוקית, טיפואיד או דלקת מוח יפנית.

3. טיול תרמילים או טיול מאורגן מעל 4 שבועות בעל אופי של טיול תרמילים – קבוצה מס' 3

ההנחיות לקבוצה מס' 3 כפי שמופיעות בטבלה המצורפת, מיועדות למטיילים כפי שהוגדרו לעיל או לנוסעים היוצאים לביקורים חוזרים ותכופים לארצות אנדמיות למחלות נגדן אנו ממליצים על טיפול מונע, בין אם לצורך עבודה או עסקים ובין אם לצורך ביקורי קרובים.

הערות:

- ההמלצות חייבות להיות מותאמות לצרכיו האישיים של כל נוסע/מטייל וצריכות לקחת בחשבון את הוראות הנגד של כל חיסון או טיפול מונע.
- כאשר יעד הנסיעה נמצא באזור גבול בין שתי מדינות, יש לשקול גם הכללה של ההמלצות למדינה השכנה.

פרשנות לסמלים המופיעים בגוף הטבלה:

Td : **דיפתריה-טטנוס** : לא מופיע בטבלה. מומלץ שכל תושב ישראל יקבל מנת חיסון Td כל 10 שנים, אם חלפו יותר מ- 10 שנים מאז קבלת סידרת החיסונים הבסיסית או הדחף האחרון, גם אם אינו נוסע לחו"ל.

קבלת חיסון זה חשובה במיוחד כאשר יוצאים למדינות בהן רצוי להימנע מן הצורך לקבל זריקות ו/או טיפולים פולשניים, כלומר לנוסעים לכל המדינות פרט לנוסעים למדינות הבאות: ארה"ב, קנדה, מערב אירופה, אוסטרליה, ניו-זילנד ויפן. כמו-כן, חשוב במיוחד להקפיד על מתן חיסון דיפתריה-טטנוס לנוסעים למדינות חבר העמים, בגלל שעורי התחלואה הגבוהים בדיפתריה במדינות אלה.

P : **פוליו** : מומלץ לנוסעים לארצות אנדמיות, ילידי 1950 ואילך, אם חלפו יותר מ- 10 שנים מאז קבלת סידרת החיסונים הבסיסית או הדחף האחרון. עדיף לחסן את כל הנוסעים לארצות שיש בהן סכנת הדבקה בפוליו בחיסון IPV. אם ה- IPV אינו זמין או שהנוסע מבקש להימנע מקבלת זריקה, ניתן לחסן עם OPV.

A : **דלקת כבד נגיפית A** : חיסון פעיל מומלץ לכל מי שלא חלה במחלה זו בעבר, לא חוסן בחיסון פעיל או ידוע על העדר נוגדנים anti HAV ונוסע לכל תקופה שהיא לארצות שלנוסעים אליהן מומלץ החיסון, ע"פ הרשימה בטבלה. לנסיעה של 6 חודשים ומעלה – מומלץ רק חיסון פעיל. לנסיעה קצרה יותר – יבחר הנוסע חיסון פעיל או סביל, **אם כי עדיף פעיל**. החיסון ניתן מגיל 12 חודשים ומעלה.

B : **דלקת כבד נגיפית B** : למרות שהחיסון אינו נכלל בקבוצות 1 ו- 2, מומלץ לשקול מתן חיסון לכל משך נסיעה, על פי הסבירות לחשיפה (דם, מין). במיוחד חשוב להמליץ על קבלת החיסון לכל הנוסעים לארצות בהן שיעור ההימצאות של נשאי HBsAg גבוה ומטרת נסיעתם לצורך קבלת כל טיפול רפואי כולל טיפול שיניים, לכל משך נסיעה. אם מועד קבלת החיסון הראשון סמוך מדי למועד הנסיעה מכדי לקבל את המנה השניה במועד המומלץ, ניתן לקצר את רווח הזמן בין המנה הראשונה לבין המנה השניה ל- 21 יום.

Y : **קדחת צהובה** : לחיסון זה ישנן 3 קטגוריות:

Y[^] : **דרוש** : כאשר מדינת היעד דורשת מכל הנוסעים הנכנסים אליה להיות מחוסנים.

Y' : **דרוש** : כאשר מדינת היעד דורשת אישור על חיסון רק מנוסעים המגיעים אליה מארץ אנדמית.

Y* : **מומלץ** : כאשר מדינת היעד אנדמית לקדחת צהובה.

החיסון ניתן מגיל 6 חודשים ומעלה.
יש לקבלו 10 ימים לפחות לפני הנסיעה.
תוקף החיסון : 10 שנים.

J : דלקת מוח יפנית: מומלץ לנוסעים לתקופה של חודש או יותר לאזורים כפריים, החל מחודש לפני עונת העברת המחלה עד חודש לאחר סיומה. מומלץ גם לנוסעים לתקופה של פחות מחודש ימים לאזורים אלו בחודשים הנ"ל אשר מתכננים לעסוק בפעילויות רבות בחוץ כמו: טיולי אופניים ושינה באוהלים.

תקופת העברת המחלה מצויינת בגוף הטבלה לדוגמה: J5-10 = מחודש מאי עד אוקטובר. לתקופה זו יש להוסיף חודש לפני וחודש אחרי, כלומר, מאפריל עד נובמבר. חיסון זה אינו מומלץ לילדים בני פחות משנה. המינון : לבני שנה עד שלוש שנים - 0.5 מ"ל למנה. למבוגרים - 1 מ"ל למנה.

עדיף להתחיל את קבלת הסידרה חודש וחצי לפני הנסיעה. רצוי להימנע מלתת מנה כלשהי של החיסון (ראשונה, שניה או שלישית) פחות מעשרה ימים לפני היציאה לחו"ל.

במקרים בהם הסיכון למחלה גבוה מהסיכון לתופעות לוואי, יש לשקול באופן פרטני מתן החיסון גם פחות מ- 10 ימים לפני הנסיעה.

אם אין אפשרות להשלים את הסידרה בארץ, חשוב להשלימה במרפאה מוכרת בחו"ל. החסינות מתחילה 10 ימים לאחר קבלת החיסון האחרון בסידרה. תוקף החיסון : יש לקבל זריקה דחף אחת כל 3 שנים.

M : מחלה מנינגוקוקית: ליוצאים לאזורים אנדמיים, העלולים לבוא במגע הדוק ולאורך זמן (מעל חודש) עם אוכלוסייה מקומית, כגון: מטיילי תרמיל, מסלולים לא שגרתיים, מסגרת עבודה. החיסון מומלץ גם לנוסעים לתקופה קצרה מחודש, ובכל סוג של נסיעה אם מתקבל מידע אפידמיולוגי מוסמך על התפרצות המחלה או על אזור עם סבירות גבוהה להתפרצות (כמו African meningitis belt).

החיסון ניתן מגיל שנתיים ומעלה (מרכיב החיסון נגד זן A יעיל מגיל 3 חודשים). מומלץ לקבל את החיסון לפחות 10 ימים לפני מועד הנסיעה. תוקף החיסון : 3 שנים.

ז': כלבת: מומלץ לפני חשיפה למטיילי תרמיל הנוסעים לארצות אנדמיות לכלבת, לתקופה של שנה ומעלה. יש לכלול בהדרכה, ובמיוחד בפני הנוסעים להודו, את הסכנה, דרכי ההדבקה והנחיות להתנהגות נכונה למניעת הידבקות במחלה. הערה: חיסון כלבת מופיע באות קטנה מאחר שמיועד רק לאוכלוסיה בסיכון ולא לכלל הנוסעים.

ס': תבחין טוברקולין: מומלץ לנוסעים, בני 6 חודשים ומעלה, היוצאים לארצות אנדמיות לשחפת. התבחין מומלץ כתבחין דו-שלבי כלהלן:
א. ילדים מגיל 6 חודשים עד 17 שנים:

1. ילדים שמוצאם מארצות בסיכון גבוה. התבחין יבוצע לפני הנסיעה ו-3 חודשים אחרי החזרה ממנה.
2. ילדים שמוצאם אינו מארצות בסיכון גבוה. התבחין יבוצע במלש"ח רק 3 חודשים אחרי החזרה מחו"ל. אם הילד בגיל המתאים, וביצע תבחין טוברקולין בכתה ז', עליו להביא את פנקס החיסונים למלש"ח.

ב. בני 18 שנים ומעלה.

התבחין יבוצע במלש"ח לפני הנסיעה ו-3 חודשים אחרי החזרה ממנה. נוסע שיגיע למרפאה זמן קצר מדי לפני הנסיעה, עדיף שיבצע תבחין טוברקולין בשלב אחד, מאשר לא יבצע כלל. משך השהייה בארץ אנדמית המצדיק ביצוע התבחין תלוי במצב הבריאות, העיסוק, והגיל:

- ◆ נוסעים רגילים: שנה ומעלה באזורים אנדמיים
- ◆ נוסעים שבסיכון מיוחד – חודש ומעלה באזורים אנדמיים
 - עובדי בריאות שיעבדו במקצועם בחו"ל
 - מדוכאי חיסון
 - תינוקות
 - ילדים שהמטפל שלהם יהיה תושב המדינה האנדמית

נוסע שמומלץ לו חיסון MMR לקראת הנסיעה, ניתן לבצע את התבחין בו-זמנית עם החיסון. קריאת התבחין תהיה בזמן הרגיל. אם יש צורך בתבחין טוברקולין לאחר מתן MMR, יש לדחות את ביצועו ב 4 שבועות (ראה תדריך החיסונים של המחלקה לאפידמיולוגיה, פרק MMR, עמוד 4, סעיף 7.5). הערה: תבחין טוברקולין מופיע באות קטנה מאחר שמיועד רק לאוכלוסיה בסיכון ולא לכלל הנוסעים.

T: טיפואיד: החיסון מומלץ ליוצאים לארצות אנדמיות:

1. נוסעים רגילים: לנסיעה של 3-4 שבועות ומעלה.
2. "הרפתקני מזון" (האוהבים במיוחד להתנסות באכילת המזון המקומי): לכל משך נסיעה.

החיסון מיועד בעיקר לקבוצה מספר 3 אך ניתן להמליץ עליו גם לקבוצה מספר 2 אם הנוסע שוהה בתנאים תברואיים ירודים.

החיסון בזריקה מיועד לבני שנתיים ומעלה.

החיסון בקפסולות מיועד לבני 6 שנים ומעלה.

מומלץ לקבל את החיסון לפחות שבועיים לפני הנסיעה.

תוקף החיסון הניתן בזריקה - 3 שנים.

תוקף החיסון הניתן בקפסולות - 3 שנים. יש לחזור על כל מנות החיסון הניתן בקפסולות (3 מנות) כל 3 שנים.

טיפול מונע נגד מלריה:

בכל האזורים ביבשות אפריקה, אסיה, דרום אמריקה ומרכז, בהם לא מומלץ טיפול מונע למלריה, קיים עדיין סיכון נמוך מאד להדבקה במלריה או במחלות אחרות העוברות באמצעות יתושים וחרקים. על כן, גם שם יש לנקוט בכל האמצעים להגנה בפני עקיצות יתושים, כפי שמפורט בחוברת ההמלצות למטייל.

יש להתייחס לאותיות על פי ההגדרות שלהלן.

CXZ – משתמשים באות גדולה כאשר ההמלצות מותאמות לנוסע לכל האזורים באותה מדינה ובאות קטנה כאשר השימוש מוגבל לאזורים מסוימים בתוך המדינה (כאשר מופיעה אות קטנה, יש לבדוק בתדריך CDC) בכל האזורים הגבוהים (מעל 2500 מ') אין צורך בטיפול נגד מלריה.

Cc – כלורוקווין: מיועד כבחירה ראשונה, לאזורים בהם הסיכון לפלסמודיום פלציפרום (פ.פ.) נמוך והרגישות לכלורוקווין גבוהה. לנוסעים המגלים אי סבילות לכלורוקווין ינתן טיפול חלופי במפלוקווין או מלרון או דוקסיצילין.

Xx – מפלוקווין או דוקסיצילין או מלרון: 3 חלופות אלו יעילות באזורים בהם קיימת עמידות של פ.פלציפרום לכלורוקווין.

Zz – דוקסיצילין או מלרון: מיועד לאזורים בהם קיימים זנים עמידים של פ. פלציפרום למפלוקווין (בגבול תאילנד עם בורמה וקמבודיה).

בנסיבות מסוימות, ניתן לשקול שימוש חלופי בפרימקווין. נכון להיום, תרופה זו אינה רשומה בישראל. במקרה של המלצה לנוסע לרכוש את התרופה בחו"ל, יש לוודא שהפונה אינו סובל מ G6PD deficiency.

טיפול מונע למלריה והריון:

לנשים הרות הנוסעות לאזורים בהם פלסמודיום פלציפרום אינו עמיד לכלורוקוין, מומלץ לתת טיפול מונע בכלורוקוין. במשך עשרות שנים אין עדות שטיפול זה גרם לעליה במומים מולדים. לנשים הנוסעות לאזורים בהם קיימת עמידות לפלסמודיום פלציפרום, מומלץ לתת מפלוקוין בטרימסטר השני והשלישי. לא הוכח שמפלוקוין גורם למומים מולדים בעובר אם ניטל בטרימסטר הראשון. יחד עם זאת, רצוי שנשים הרות או שעומדות להרות תמנענה מלנסוע לאזורים בהם קיים סיכון להידבק במלריה.

טיפול חרום עצמי: משרד הבריאות ממליץ לכל נוסע לארץ אנדמית למלריה, אשר חושד כי חלה במלריה, להתייעץ מיד עם רופא. אם אין שום אפשרות לקבל טיפול רפואי, מוצע שיטול טיפול עצמי ע"י פנסידר או מלרון או מפלוקין בתנאי שלא נטל את אותה התרופה כטיפול מונע. יש לתת לנוסע דפי מידע הכוללים את המידע על התרופות לרבות המינונים ותופעות הלואי. הטיפול העצמי הוא רק טיפול זמני עד קבלת הטיפול הרפואי, ולא במקום טיפול רפואי.

e - Tick-borne-encephalitis – TBE : מיועד לנוסעים היוצאים לתקופה של שלושה שבועות ויותר, לאזורים כפריים ומיוערים, בגובה עד 1000 מ' מעל פני הים, בחודשי האביב והקיץ (אפריל עד נובמבר), לארצות: סקנדינביה, מערב ומרכז אירופה, מדינות בריה"מ לשעבר והמזרח הרחוק. בשנה הקרובה עד ה-31.12.04, החיסון ינתן אך ורק במרפאות לשכות הבריאות, גם עבור לקוחות המרפאות האחרות, שיופנו באמצעות מכתב הפניה. הערה: חיסון נגד Tick-borne encephalitis מופיע באות קטנה מאחר שמיועד רק לאוכלוסיה בסיכון ולא לכלל הנוסעים.

שפעת

חיסון זה אינו מופיע בגוף הטבלה. יש לפעול ע"פ הנחיות המחלקה לאפידמיולוגיה לחיסון נגד שפעת המופיעות כל שנה לקראת עונת השפעת. בעונת הקיץ, בישראל, עלול להיווצר מחסור בחיסון. במקרה זה, מומלץ לקבלו בארץ היעד. תוקף החיסון נגד שפעת: 6 חודשים.